ਨਾਗਜੀ ਓਧਵਜੀ ਕੁੰਭਰ ਅਤੇ ਏ. ਐੱਨ. ਆਰ.

ਬਨਾਮ.

ਗੁਜਰਾਤ ਰਾਜ

(2009 ਦੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ.880)

ਅਪ੍ਰੈਲ 23,2019

[ਸੰਜੈ ਕਿਸ਼ਨ ਕੌਲ ਅਤੇ ਹੇਮੰਤ ਗੁਪ੍ਤਾ, ਜੇ. ਜੇ.]

ਦੰਡ ਕੋਡ, 1860:

ਐਸ. ਐਸ. 302 ਅਤੇ 324 ਆਰ/ਡਬਲਯੂ. 34 – ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ-ਦੋ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਮੌਤ ਅਤੇ ਦੋ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਸੱਟਾਂ-ਦੋਸ਼ੀ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸੱਟਾਂ-ਦੋਸ਼ੀ ਦੁਆਰਾ ਕਰਾਸ-ਕੇਸ-ਹੇਠਲੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ-ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ, ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਨਿੱਜੀ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਪਲ ਭਰ ਵਿੱਚ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਪੂਰਵ-ਧਿਆਨ ਦੇ ਕੰਮ ਕੀਤਾ-ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆਃ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹਥਿਆਰ ਨਾਲ ਲੈਸ ਸਨ-ਜ਼ਖਮੀ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਸਬੂਤ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਬਰਛੇ ਅਤੇ ਹੋਰ ਹਥਿਆਰਾਂ ਨਾਲ ਲੈਸ ਸਨ ਅਤੇ ਕਿਉਂਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਹਥਿਆਰਬੰਦ ਨਹੀਂ ਸਨ, ਇਸ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਨਿੱਜੀ ਬਚਾਅ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਉਪਲਬਧ ਨਹੀਂ ਹੈ-ਦੋਸ਼ੀ ਦਾ ਕੰਮ ਵੀ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਧਿਆਨ ਦਿੱਤੇ ਬਿਨਾਂ ਪਲ ਦੀ ਕਾਹਲੀ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ-ਇਸ ਲਈ, ਉਹ ਐੱਸ ਤੋਂ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਬਦਲ ਦੇ ਵੀ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਹਨ। 302 ਐੱਸ. 304 – ਸਜ਼ਾ ਯੂ/ਐੱਸ. 302 ਕਾਇਮ ਰੱਖਿਆ।

ਪਟੀਸ਼ਨ ਖਾਰਜ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਅਦਾਲਤ ਨੇ

ਰੱਖਿਆਃ 1. ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਨੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਪੀਡਬਲਯੂ-3 ਦੇ ਬਿਆਨ ਅਤੇ ਪੀਡਬਲਯੂ-4 ਦੇ ਬਿਆਨ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜੋ ਜ਼ਖਮੀ ਗਵਾਹ ਹਨ। ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੇ ਗਵਾਹਾਂ ਉੱਤੇ ਸੱਟਾਂ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਡਾਕਟਰ ਪੀਡਬਲਯੂ-2 ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਹ ਪੀਡਬਲਯੂ 3 ਦਾ ਬਿਆਨ ਹੈ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਪਹਿਲੀ ਸੂਚਨਾ ਰਿਪੋਰਟ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਜੋ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ 7 ਤੋਂ

8 ਸਨ, ਨੇ ਗਵਾਹਾਂ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਕੋਲ ਬਰਛਾ ਸੀ, ਦੋਸ਼ੀ ਕੋਲ ਕੁਹਾੜਾ ਸੀ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਕੋਲ ਡੰਡੇ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਅਤੇ ਦੋਵੇਂ ਜ਼ਖਮੀ ਗਵਾਹਾਂ ਉੱਤੇ ਬਰਛੇ ਅਤੇ ਕੁਹਾੜੀ ਨਾਲ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ। [ਪਾਰਸ 12,13] [254- ਐੱਫ -ਐੱਚ]

2. ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਕ੍ਰਾਸ ਫਸਟ ਇਨਫਰਮੇਸ਼ਨ ਰਿਪੋਰਟ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਵੱਲੋਂ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਰਿਪੋਰਟ ਦਰਜ ਕਰਵਾਈ ਸੀ ਤਾਂ ਪਹਿਲੇ ਸੰਸਕਰਣ ਵਿੱਚ ਮ੍ਰਿਤਕ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹਥਿਆਰ ਨਾਲ ਲੈਸ ਸਨ। ਨਿਜੀ ਰੱਖਿਆ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਥਿਤ ਹਮਲਾਵਰ ਨਿਹੱਥੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਉਪਲਬਧ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਨਿੱਜੀ ਰੱਖਿਆ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਵਿਅਕਤੀ ਅਤੇ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਅਧਿਕਾਰ ਵਿੱਚ, ਵਿਅਕਤੀ ਵਿਅਕਤੀ ਅਤੇ ਸੰਪਤੀ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨੁਕਸਾਨ ਨਹੀਂ ਪਹੁੰਚਾ ਸਕਦਾ। ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਤੋਂ ਕੀ ਨੁਕਸਾਨ ਦੀ ਉਮੀਦ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਉਹ ਹਥਿਆਰਬੰਦ ਨਹੀਂ ਸਨ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਪੀਡਬਲਯੂ-3 ਅਤੇ ਪੀਡਬਲਯੂ-4 ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਤੋਂ, ਜ਼ਖਮੀ ਗਵਾਹ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਬਰਛੇ ਅਤੇ ਹੋਰ ਹਥਿਆਰਾਂ ਨਾਲ ਲੈਸ ਸਨ। ਪੋਸਟਮਾਰਟਮ ਰਿਪੋਰਟ ਇੱਕ ਜ਼ੁਬਾਨੀ ਗਵਾਹੀ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਦੋਵਾਂ ਮ੍ਰਿਤਕਾਂ ਨੂੰ ਚਾਕੂ ਦੇ ਜ਼ਖ਼ਮ ਹੋਏ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਨਿੱਜੀ ਬਚਾਅ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਹਥਿਆਰਬੰਦ ਨਹੀਂ ਸਨ, ਇਸ ਲਈ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨਿੱਜੀ ਬਚਾਅ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਹਨ। [ਪੈਰਾ 15,17] [255-ਏ-ਡੀ; 256-ਏ]

ਜੰਗੀਰ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ 2018 (15) ਸਕੇਲ 88
– ਵਿਲੱਖਣ.

3. ਕਿਉਂਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਛਾਤੀ ਉੱਤੇ ਕਈ ਜ਼ਖ਼ਮ ਹਨ, ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਧਿਆਨ ਲਗਾਏ ਬਿਨਾਂ ਪਲ ਭਰ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਕੋਈ ਫਾਇਦਾ ਨਹੀਂ ਉਠਾਇਆ ਹੈ ਜਾਂ ਬੇਰਹਿਮੀ ਜਾਂ ਅਸਾਧਾਰਣ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਹ ਇੱਕ ਵੀ ਸੱਟ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਅਚਾਨਕ ਹੋਈ ਲੜਾਈ ਕਾਰਨ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 304 ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹਿੱਸਿਆਂ 'ਤੇ ਕਈ ਸੱਟਾਂ ਮਾਰੀਆਂ ਹਨ। ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਆਈ.

ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ302 ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਇਆ ਸੀ। [ਪੈਰਾ 18] [256-ਏ-ਸੀ]

ਕੇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਹਵਾਲਾ

2018 (15) ਸਕੇਲ 88 ਵਿਲੱਖਣ ਪੈਰਾ 7

ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਨਿਆਂਇਕ ਫੈਸਲਾਃ 2009 ਦੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਨੰ. 880. 1990 ਦੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 234 ਵਿੱਚ ਅਹਿਮਦਾਬਾਦ ਵਿਖੇ ਗੁਜਰਾਤ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਮਿਤੀ 24.10.2008 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ।

ਰਵੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਮਹਿਰੋਤਰਾ, ਅੰਕਿਤ ਅਗਰਵਾਲ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਦੀਪਤੀ ਆਰ. ਮਹਿਰੋਤਰਾ, ਵਕੀਲ। ਅਪੀਲ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਲਈ। ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਜੇਸਲ ਵਾਹੀ (ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਹੇਮੰਤਿਕਾ ਵਾਹੀ ਲਈ), ਜਵਾਬਦੇਹ ਲਈ ਵਕੀਲ।

ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ
ਹੇਮੰਤ ਗੁਪ੍ਤਾ, ਜੇ.

1. ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਚੁਣੌਤੀ ਅਹਿਮਦਾਬਾਦ ਵਿਖੇ ਗੁਜਰਾਤ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਇੱਕ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਭੁੱਰਾ ਗੋਵਿੰਦ ਅਤੇ ਲੱਖਾ ਅਰਜੁਨ ਦੀ ਮੌਤ ਲਈ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 302 ਅਤੇ 324 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

2. ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦਾ ਕੇਸ ਇਹ ਹੈ ਕਿ 1 ਜੁਲਾਈ 1987 ਦੀ ਅੱਧੀ ਰਾਤ ਨੂੰ ਪਿੰਡ ਪ੍ਰੇਮਪਾਰਾ-ਰਾਮਪਾਰਾ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਭੂਰਾ ਗੋਵਿੰਦ ਅਤੇ ਲੱਖਾ ਅਰਜੁਨ ਨੂੰ ਬਰਛੇ ਆਦਿ ਨਾਲ ਜ਼ਖ਼ਮੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਗੰਭੀਰ ਸੱਟਾਂ ਲੱਗਣ ਕਾਰਨ ਦੋਵਾਂ ਦੀ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਹੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਸੀ। ਐਫ. ਆਈ. ਆਰ. 2 ਜੁਲਾਈ 1987 ਨੂੰ ਸਵੇਰੇ 7 ਵਜੇ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ 17 ਜੁਲਾਈ 1987 ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਘਟਨਾ ਦਾ ਕਾਰਨ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੂੰ ਰਾਹ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਦੇ ਰਹੇ ਸਨ। ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਧਿਰ ਨੇ ਸਿਵਲ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਸੀ ਜਿਸ

ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਇੱਕ ਕਰਾਸ ਕੇਸ ਵੀ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਜੋ 1987 ਦਾ ਸੈਸ਼ਨ ਕੇਸ ਨੰਬਰ 97 ਹੈ।

3. ਜਾਂਚ ਮੁਕੰਮਲ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 324 ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਉਮਰ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਗਈ ਹੈ ਪਰ ਇਸ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਕੋਈ ਵੱਖਰੀ ਸਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।

4. ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੀ ਦਲੀਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ 9 ਸਾਥੀ ਹਮਲਾਵਰ ਸਨ। ਦੋਵੇਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸੱਟਾਂ ਲੱਗੀਆਂ ਹਨ। ਅਜਿਹੀਆਂ ਸੱਟਾਂ ਨੂੰ ਪੀਡਬਲਯੂ-10, ਡਾ. ਨਿਖਿਲ ਕੁਮਾਰ ਬੁਚ ਦੁਆਰਾ ਸਾਬਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਸਬੰਧਤ ਸਮੇਂ ਸਿਵਲ ਹਸਪਤਾਲ, ਜੂਨਾਗੜ੍ਹ ਵਿੱਚ ਤਾਇਨਾਤ ਸਨ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ 02.07.1987 ਤੋਂ 17.07.1987 ਤੱਕ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਰਹੇ ਹਨ। ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਗੰਭੀਰ ਸੱਟਾਂ ਲੱਗੀਆਂ ਹਨ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਨਿੱਜੀ ਬਚਾਅ ਦੇ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਹੈ।

5. ਬਦਲ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵੀ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਘਟਨਾ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਪੂਰਵ-ਵਿਚਾਰ ਦੇ ਪਲ ਭਰ ਵਿੱਚ ਵਾਪਰੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਫਾਇਦਾ ਨਹੀਂ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਬੇਰਹਿਮੀ ਜਾਂ ਅਸਾਧਾਰਣ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 34 ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੇ ਗਏ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਸਜ਼ਾ ਟਿਕਾਊ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਵਾਸਤਵ ਵਿੱਚ, ਧਾਰਾ 304 (ਭਾਗ II) ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧ ਨੂੰ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ 11 ਸਾਲ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦੀ ਅਸਲ ਕੈਦ ਕੱਟੀ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ, ਜੇਕਰ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 304 (ਭਾਗ II) ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਰਿਹਾਅ ਹੋਣ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਣਗੇ। ਧਾਰਾ 304 (ਭਾਗ II) ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ 10 ਸਾਲ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਲਗਾਈ ਜਾ ਸਕਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕੀਤਾ।

6. ਇਹ ਦਲੀਲ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਪੀਡਬਲਯੂ-13, ਮੁਰਲੀਧਰ ਵਾਸੂ ਦੇ ਬਿਆਨ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਗਵਾਹੀ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਪਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਖੂਨ ਵਹਿ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਇਹ ਵੀ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੰ. ਦੀ ਪਤਨੀ ਵਜੀਬਾਈ। 1, ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦੇ ਗਵਾਹ ਵਜੋਂ

ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਉਸ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੰ. 1 ਘਰ ਆਇਆ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ 9 ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੇ ਦੋਵਾਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਉੱਤੇ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਉਹ ਹੈ ਜਿਸ ਨੇ ਇਸ ਘਟਨਾ ਬਾਰੇ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਟੈਲੀਫੋਨ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਇਹ ਵੀ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਰਾਸ ਕੇਸ ਦੀ ਵੱਖਰੇ ਤੌਰ' ਤੇ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਮੁੱਢਲੀ ਦਲੀਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਘਟਨਾ ਪਲ ਭਰ ਵਿੱਚ ਵਾਪਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 307 ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣਾ ਜਾਇਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ।

7. ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦਾ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਜੰਗੀਰ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ 1 ਵਿੱਚ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਨਿੱਜੀ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਨੂੰ ਕੀਮਤੀ ਅਧਿਕਾਰ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਇਸ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਸੰਖੇਪ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ।

8. ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਉਠਾਈ ਗਈ ਦਲੀਲ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰੀਏ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੰ. 1 (ਉਦਾ. 12),ਜਿਸ ਦੀ ਪੀ ਡਬਲਯੂ-10-ਡਾ. ਨਿਖਿਲ ਕੁਮਾਰ ਬੁਚ ਦੁਆਰਾ ਸਵੇਰੇ 5.15 ਵਜੇ 02.07.1987 ਉੱਤੇ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹਨਃ

“ਡੀ/ਈ (1) ਸੀ ਐਲ ਡਬਲਯੂ ਸਿਰ ਦੇ ਕੇਂਦਰੀ ਹਿੱਸੇ 21/2 "X1/2" X ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਹੱਡੀਆਂ ਦੇ ਡੂੰਘੇ ਲੰਬਕਾਰੀ ਤੱਕ।
(2) ਬਾਂਹ ਦੀ ਪਿੱਠ ਦੇ ਮੱਧ ਹਿੱਸੇ 1 "X1/4" X ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਮਾਸਪੇਸ਼ੀ ਦੇ ਡੂੰਘੇ ਤਿਰਛੇ ਹਿੱਸੇ ਤੱਕ ਜ਼ਖ਼ਮ ਕਰੋ।

(3) ਲੈਫਟੀਨੈਂਟ ਫੋਰਮੈਨ ਦੇ ਉੱਪਰਲੇ ਹਿੱਸੇ 'ਤੇ ਜ਼ਖ਼ਮ ਨੂੰ ¾”X1/4"X ਉੱਪਰ ਵੱਲ ਕੱਟੋ ਡੂੰਘੇ ਲੰਬਕਾਰੀ ਹੱਡੀ ਨੂੰ.

(4) ਆਰ. ਟੀ. ਈਅਰ ਬੈਕ 11/2 "X1/4" X1/4 "ਵਰਟੀਕਲ ਦੇ ਰਸਤੇ ਉੱਤੇ ਸੀ. ਐੱਲ. ਡਬਲਯੂ.

(5) ਆਰ. ਟੀ. ਕੰਨ ਦਾ 3/4 ਵਾਂ ਹੇਠਲਾ ਹਿੱਸਾ ਕੱਟੋ।

(6) ਆਰ. ਟੀ. ਫੋਰਆਰਮ ਦੀ ਸੋਜ ਅਤੇ ਕੋਮਲਤਾ 9 ਫ੍ਰੈਕਚਰ।

(7) ਲੈਫਟੀਨੈਂਟ ਪਿੱਠ ਦੇ ਹੇਠਲੇ ਹਿੱਸੇ 1 "X1/2" ਲੰਬਕਾਰੀ

(8) 9 ਉੱਤੇ ਲੈਫਟੀਨੈਂਟ ਰਿੰਗ ਫਿੰਗਰ ਦੇ ਪ੍ਰੌਕਸੀਮਲ ਫਾਲਾਂਕਸ ਦਾ ਫਰੈਕਚਰ।

1 2009 ਦੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 2499 ਨੇ 31.10.2018 ਏ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਲਿਆ

ਸੱਟ ਲੱਗਣ ਦਾ ਕਾਰਨ-ਸੱਟ ਨੰ. 2,3,5 ਕਿਸੇ ਤਿੱਖੀ ਕੱਟਣ ਵਾਲੀ ਵਸਤੂ ਦੁਆਰਾ ਲੱਗੀ ਹੈ। ਸੱਟ ਨੰ. 1,4,6,7,8 ਕਿਸੇ ਸਖ਼ਤ ਅਤੇ ਤਿੱਖੀ ਵਸਤੂ ਦੁਆਰਾ ਲਗਾਏ ਗਏ ਹਨ। ”

9. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਨੰ. 2, ਪੀਡਬਲਯੂ-10-ਡਾ. ਨਿਖਿਲ ਕੁਮਾਰ ਬੁਚ (ਸਾਬਕਾ 11) ਦੁਆਰਾ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਉਸ ਨੂੰ ਲੱਗੀਆਂ ਸੱਟਾਂ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹਨਃ

ਓ/ਈ 1) ਸਿਰ ਦੇ ਅਗਲੇ ਹਿੱਸੇ 2 "x1/2" x ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਹੱਡੀਆਂ ਦੇ ਡੂੰਘੇ ਲੰਬਕਾਰੀ ਤੱਕ ਜ਼ਖ਼ਮ ਕਰੋ। 2) ਖੱਬੇ ਹੱਥ ਦੀ ਬਾਂਹ ਹੇਠਲੇ ਹਿੱਸੇ ਦੇ ਬਾਹਰੀ ਪਾਸੇ 1 "x1/4" x1/4 "ਲੰਬਕਾਰੀ ਉੱਤੇ ਜ਼ਖ਼ਮ ਕੱਢੋ।

3) ਖੱਬੇ ਹੱਥ ਦੇ ਹੇਠਲੇ ਹਿੱਸੇ ਦੇ ਪਿਛਲੇ ਪਾਸੇ 1⁄2 "x1/4" x1/4 "ਤਿਰਛੇ ਉੱਤੇ ਜ਼ਖ਼ਮ ਕਰੋ। 4) ਆਰ. ਟੀ. ਪਿੱਠ ਦੇ ਹੇਠਲੇ ਹਿੱਸੇ 1 "x1/2" x1/4 "ਲੰਬਕਾਰੀ ਉੱਤੇ ਜ਼ਖ਼ਮ ਕੱਢੋ।

5) ਜਾਂਘ ਦੇ ਉੱਪਰਲੇ ਬਾਹਰੀ ਹਿੱਸੇ ਉੱਤੇ 2 "ਵਿਆਸ ਦੀ ਸੋਜ ਅਤੇ ਕੋਮਲਤਾ।

6) ਲੈਫਟੀਨੈਂਟ ਫੋਰਆਰਮ ਦੀ ਸੋਜ ਅਤੇ ਕੋਮਲਤਾ 9 ਫ੍ਰੈਕਚਰ। ਸੱਟ ਲੱਗਣ ਦਾ ਕਾਰਨ-ਸੱਟ ਨੰਬਰ 1 ਤੋਂ 4 ਕਿਸੇ ਤਿੱਖੀ ਕੱਟਣ ਵਾਲੀ ਵਸਤੂ ਦੁਆਰਾ ਲੱਗੀ ਹੈ।

ਸੱਟ ਨੰਬਰ 5 ਅਤੇ 6 ਕਿਸੇ ਸਖ਼ਤ ਅਤੇ ਤਿੱਖੀ ਵਸਤੂ ਦੁਆਰਾ ਲੱਗੀ ਹੈ। ”

10. ਮ੍ਰਿਤਕ-ਭੂਰਾ ਗੋਵਿੰਦ ਦੀ ਪੋਸਟਮਾਰਟਮ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹਿੱਸਿਆਂ ਉੱਤੇ ਸੱਟਾਂ ਲੱਗੀਆਂ ਹਨ। ਸੱਟਾਂ ਛਾਤੀ ਉੱਤੇ ਲੱਗੀਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਸੱਟਾਂ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹਨਃ

“1. ਨੰਬਰ 3 ਦੀ ਪੱਸਲੀ ਦੇ ਸਥਾਨ ਉੱਤੇ ਇੱਕ ਜੇਬ ਦਾ ਜ਼ਖ਼ਮ, ਜਿਸ ਦੀ ਸੱਟ ਮੱਧ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਖੱਬੀ ਛਾਤੀ ਵਿੱਚ ਸੀ, ਜਿਸ ਦਾ ਜ਼ਖ਼ਮ 22 ਇੰਚ x 1 ਇੰਚ ਖਿਤਿਜੀ ਅਤੇ 7 ਇੰਚ ਡੂੰਘਾ ਸੀ, ਜੋ ਝੁਕਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ।

2. ਇੱਕ ਜੇਬ ਦਾ ਜ਼ਖ਼ਮ, ਖੱਬੇ ਪਾਸੇ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਡੇਢ ਇੰਚ x ਅੱਧਾ ਇੰਚ ਢਾਈ ਇੰਚ ਡੂੰਘਾ ਸੀ।

3. ਇੱਕ ਸਰੀਰ ਦੇ ਖੱਬੇ ਪਾਸੇ ਜੇਬ ਸੀ। ਜਿਸ ਦੀ ਸ਼ਕਲ 1 ਇੰਚ x ਅੱਧਾ ਇੰਚ x ਡੇਢ ਇੰਚ ਦੀ ਸੀ। ਖੱਬੀ ਤੀਜੀ ਪੱਸਲੀ 'ਤੇ ਸੱਟ ਨੰਬਰ 1' ਤੇ ਫਰੈਕਚਰ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਇਹ ਸਾਰੀਆਂ ਸੱਟਾਂ ਮੌਤ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੀਆਂ ਸਨ। ਜਿਸ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸੱਟਾਂ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸਨਃ -

1. ਫੇਫੜਿਆਂ ਦੀ ਪਰਤ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਅਤੇ ਪਿੱਛੇ 'ਤੇ ਕੱਟਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਸੱਟ ਦਾ ਸਥਾਨ ਨੰਬਰ 1.

2. ਸੱਜੇ ਫੇਫੜਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸੱਟ ਲੱਗਣ ਤੱਕ ਨੰ. 2, ਜ਼ਖ਼ਮ ਖਿੱਚਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਜੋ ਹੇਠਲੇ ਲਿਬ ਤੱਕ ਖਿੱਚਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ।
3. ਖੱਬੇ ਫੇਫੜਿਆਂ ਦਾ ਉੱਪਰਲਾ ਹਿੱਸਾ, ਸਿੱਧਾ ਅੱਗੇ ਤੋਂ ਪਿੱਛੇ ਤੱਕ ਜ਼ਖ਼ਮ ਸੀ। ਜੋ ਸੱਟ ਨੰਬਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਜ਼ਖ਼ਮ ਸੀ। 1. ਫੇਫੜਿਆਂ ਅਤੇ ਧਮਨੀਆਂ ਦੀ ਨਾੜੀ ਅਤੇ ਸਾਹ ਨਾਲੀ ਕੱਟ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਛਾਤੀ ਦੇ ਖੱਬੇ ਪਾਸੇ ਹਵਾ ਸੀ ਅਤੇ ਖੂਨ ਇਕੱਠਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ”

11. ਲੱਖਾ ਅਰਜੁਨ ਦੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਸਰੀਰ ਉੱਤੇ ਸੱਟਾਂ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹਨਃ “

1. ਖੱਬੀ ਬਾਂਹ ਦੇ ਮੋਢੇ 'ਤੇ, ਇੱਕ ਜੇਬ ਦਾ ਜ਼ਖ਼ਮ, ਜਿਸ ਦਾ ਜ਼ਖ਼ਮ 1 ਇੰਚ x 0.5 ਇੰਚ ਡੂੰਘਾਈ ਦਾ ਸੀ।

2. ਇੱਕ ਜੇਬ ਦਾ ਜ਼ਖ਼ਮ, ਕੱਛ ਦੇ ਹੇਠਾਂ ਖੱਬੇ ਪਾਸੇ ਦਾ ਜ਼ਖ਼ਮ ਢਾਈ ਇੰਚ x 1 ਇੰਚ x 6 ਇੰਚ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਖਿਤਿਜੀ ਪਾਸੇ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਉਹ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸੱਟਾਂ ਮੌਤ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੀਆਂ ਸਨ। ਉਹ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਸਰੀਰ ਉੱਤੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਸੱਟਾਂ ਸਨ ਜੋ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸਨਃ -

1. ਖੱਬੇ ਫੇਫੜਿਆਂ ਦੀ ਪਰਤ ਨੂੰ ਸੱਟ ਨੰਬਰ 2 ਦੇ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਕੱਟਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਖੱਬੇ ਫੇਫੜਿਆਂ ਦੇ ਸਾਹ ਨਾਲੀ ਦਾ ਉੱਪਰਲਾ ਹਿੱਸਾ, ਖੱਬੇ ਫੇਫੜਿਆਂ ਦਾ ਉੱਪਰਲਾ ਹਿੱਸਾ ਕੱਟਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਖੱਬੇ ਫੇਫੜਿਆਂ ਨੂੰ ਕੱਸਿਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਹਵਾ ਸੀ ਅਤੇ ਖੂਨ ਇਕੱਠਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

2. ਫੇਫੜਿਆਂ ਦੀ ਨਾੜੀ ਅਤੇ ਧਮਣੀ ਕੱਟ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ”

12. ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਨੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਪੀਡਬਲਯੂ-3, ਰਾਮਾਭਾਈ ਰਾਜਨ ਦੇ ਬਿਆਨ ਅਤੇ ਪੀਡਬਲਯੂ-4 ਗੋਵਿੰਦਭਾਈ ਪੁਨਾਭਾਈ ਦੇ ਬਿਆਨ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜੋ ਜ਼ਖਮੀ ਗਵਾਹ ਹਨ। ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੇ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀਆਂ ਸੱਟਾਂ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਪੀਡਬਲਯੂ-2 ਡਾ. ਗੋਵਿੰਦਭਾਈ ਲਖਮਨਭਾਈ ਤੋਂ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

13. ਵਾਸਤਵ ਵਿੱਚ, ਘਟਨਾ ਦੇ ਸਮੇਂ ਦੋ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਗੰਭੀਰ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਵਿਵਾਦਪੂਰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਪੀਡਬਲਯੂ 3 ਦਾ ਬਿਆਨ ਹੈ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਪਹਿਲੀ ਸੂਚਨਾ ਰਿਪੋਰਟ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਜੋ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ 7 ਤੋਂ 8 ਸਨ, ਨੇ ਲਗਭਗ 12 ਰਾਤ ਨੂੰ 01.07.1987 ਉੱਤੇ ਗਵਾਹਾਂ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਕੋਲ ਬਰਛਾ ਸੀ, ਹੰਸਰਾਜ ਕੋਲ ਕੁਹਾੜਾ ਸੀ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਕੋਲ ਡੰਡੇ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਅਤੇ ਦੋਵੇਂ ਜ਼ਖਮੀ ਗਵਾਹਾਂ ਉੱਤੇ ਬਰਛੇ ਅਤੇ ਕੁਹਾੜੀ ਨਾਲ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ।

14. ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਹੰਸਰਾਜ ਨੂੰ ਸ਼ੱਕ ਦਾ ਲਾਭ ਦਿੱਤਾ ਜਦੋਂ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 307 ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ।

15. ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਕ੍ਰਾਸ ਫਸਟ ਇਨਫਰਮੇਸ਼ਨ ਰਿਪੋਰਟ, ਸਾਬਕਾ.23 ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਵੱਲੋਂ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਰਿਪੋਰਟ ਦਰਜ ਕਰਵਾਈ ਸੀ ਤਾਂ ਪਹਿਲੇ ਸੰਸਕਰਣ ਵਿੱਚ ਮ੍ਰਿਤਕ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹਥਿਆਰ ਨਾਲ ਲੈਸ ਸਨ। ਜਦੋਂ ਕਥਿਤ ਹਮਲਾਵਰ ਨਿਹੱਥੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਨਿੱਜੀ ਬਚਾਅ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਉਪਲਬਧ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਨਿੱਜੀ ਰੱਖਿਆ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਵਿਅਕਤੀ ਅਤੇ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਅਧਿਕਾਰ ਵਿੱਚ, ਵਿਅਕਤੀ ਵਿਅਕਤੀ ਅਤੇ ਸੰਪਤੀ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨੁਕਸਾਨ ਨਹੀਂ ਪਹੁੰਚਾ ਸਕਦਾ। ਜਦੋਂ ਉਹ ਨਿਹੱਥੇ ਸਨ ਤਾਂ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਤੋਂ ਕੀ ਨੁਕਸਾਨ ਦੀ ਉਮੀਦ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਪੀਡਬਲਯੂ-3 ਅਤੇ ਪੀਡਬਲਯੂ-4 ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਤੋਂ, ਜ਼ਖਮੀ ਗਵਾਹ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਬਰਛੇ ਅਤੇ ਹੋਰ ਹਥਿਆਰਾਂ ਨਾਲ ਲੈਸ ਸਨ। ਪੋਸਟਮਾਰਟਮ ਰਿਪੋਰਟ ਇੱਕ ਜ਼ੁਬਾਨੀ ਗਵਾਹੀ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਦੋਵਾਂ ਮ੍ਰਿਤਕਾਂ ਨੂੰ ਚਾਕੂ ਦੇ ਜ਼ਖ਼ਮ ਹੋਏ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਨਿੱਜੀ ਬਚਾਅ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਹੈ।

16. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਜੰਗੀਰ ਸਿੰਘ ਕੇਸ (ਉੱਪਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ) ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਨਿੱਜੀ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦੀ ਅਜਿਹੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਸਫਲ ਹੋਣ ਲਈ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਨਿੱਜੀ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਮੌਤ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਇਸ ਤੱਥ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਅਤੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਪੰਜਾਬ ਹੋਮ ਗਾਰਡ ਵਿੱਚ ਵਲੰਟੀਅਰ ਸਨ ਅਤੇ ਦੋਵਾਂ ਕੋਲ ਆਈ. ਡੀ. 1 ਦੀਆਂ ਸਵੈ-ਲੋਡਿੰਗ ਰਾਈਫਲਾਂ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਲਗਭਗ 15 ਮਿੰਟ ਤੱਕ ਪੈਸੇ ਉਧਾਰ ਲੈਣ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਬਹਿਸ ਹੋਈ, ਜਿਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਉੱਤੇ ਗੋਲੀ ਚਲਾ ਦਿੱਤੀ ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਸ ਦੀ ਜਾਨ ਚਲੀ ਗਈ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪਾਇਆ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੋਵੇਂ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਤੋਂ 10 ਫੁੱਟ

ਦੀ ਦੂਰੀ 'ਤੇ ਖੜ੍ਹੇ ਹੋ ਕੇ ਆਹਮੋ-ਸਾਹਮਣੇ ਬਹਿਸ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ। ਚਿਹਰੇ ਦੇ ਭਾਵਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੁਆਰਾ ਉਸ ਉੱਤੇ ਰਾਈਫਲ ਦਾ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਤੱਥ ਤੋਂ ਖ਼ਤਰਾ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤਾ। ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਮ੍ਰਿਤਕ ਕੋਲ ਕੋਈ ਹਥਿਆਰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜੋ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਪਹਿਲੇ ਬਿਆਨ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

17. ਇਹ ਦਲੀਲ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਬਿਆਨ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਘਟਨਾ ਵਾਲੀ ਥਾਂ' ਤੇ ਖੂਨ ਨਾਲ ਲਥਪਥ ਪਿਆ ਸੀ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਚਾਰ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਬਿਆਨ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਹਥਿਆਰਬੰਦ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਨਾਲ ਕੋਈ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਸੱਟ ਮਾਰੀ ਹੋਵੇ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਨਾਲ ਕੌਣ ਸਨ ਅਤੇ ਕਿਸ ਹਥਿਆਰ ਨਾਲ ਸਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕੀ ਭੂਮਿਕਾ ਸੀ। ਅਜਿਹਾ ਪਹਿਲੂ ਮੌਜੂਦਾ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਪਹਿਲੀ ਸੂਚਨਾ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਵੱਖਰਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਕਿਉਂਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਹਥਿਆਰਬੰਦ ਨਹੀਂ ਸਨ, ਇਸ ਲਈ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨਿੱਜੀ ਬਚਾਅ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਹਨ।

18. ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਛਾਤੀ 'ਤੇ ਚਾਕੂ ਦੇ ਕਈ ਜ਼ਖ਼ਮ ਸਨ। ਕਿਉਂਕਿ ਇੱਥੇ ਕਈ ਜ਼ਖ਼ਮ ਹਨ, ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਧਿਆਨ ਦਿੱਤੇ ਬਿਨਾਂ ਪਲ ਭਰ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਫਾਇਦਾ ਨਹੀਂ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ ਜਾਂ ਬੇਰਹਿਮੀ ਜਾਂ ਅਸਾਧਾਰਣ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਹ ਇੱਕ ਵੀ ਸੱਟ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਅਚਾਨਕ ਹੋਈ ਲੜਾਈ ਕਾਰਨ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਬਦਲਵੀਂ ਦਲੀਲ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਯੋਗਤਾ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੀ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 304 ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹਿੱਸਿਆਂ 'ਤੇ ਕਈ ਸੱਟਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਹਨ। ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ302 ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਇਆ। ਸਾਨੂੰ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਗਲਤੀ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੀ ਜੋ ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਸਾਡੀ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਦੀ ਗਰੰਟੀ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਕਲਪਨਾ ਕੇ. ਤ੍ਰਿਪਾਠੀ ਅਪੀਲ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।

ਡਿਸਕਲੇਮਰ ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

Tarun Mehra

Advocate